SECOND YEAR HIGHER SECONDARY
FIRST TERMINAL EXAMINATION – 2025

Part II

SANSKRIT

Max. : 80 Scores | **Time : 2½ Hrs.** | ***Cool-off time : 15 Minutes***

1-7 अस्मात् विभागात् षट् प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखत। प्रत्येकं एको अङ्कः।

ഈ വിഭാഗത്തിൽ നിന്നും ആറ് ചോദ്യങ്ങൾക്ക് ഉത്തരമെഴുതുക.
ഓരോ ചോദ്യത്തിനും ഒരു സ്കോർ വീതം. **(6×1=6)**

1. गीतगोविन्दस्य कर्ता कः? (जयदेवः, वेदव्यासः, कालिदासः)
2. पितरौ कृतज्ञतापूर्वां कम् अनमताम्? (वृक्षराजं, तापसीं, शारिकाम्)
3. शुककथा कस्मिन् ग्रन्थे उपलभ्यते? (महाभारते, रामायणे, रघुवंशे)
4. सोपानस्य वामतः एका पुरातनी ....। (आसन्दः, द्रोणी, पीठिका)
5. विरहविहितमरणा का? (जयदेवः, राधा, प्रियसखी)
6. तक्षकेण अनुष्ठितं व्रतं किम्? (उपवासः, असिधारा, अहिंसा)
7. सालारः इति कस्य नाम? (गृहस्य, यानस्य, वृद्धसदनस्य)

8-10 अस्मात् विभागात् सर्वेषां प्रश्नानाम् उत्तरं लिखत। (3x2=6)

8. प्रदत्तमाशययुक्तं श्लोकं ख विभागात् चित्वा लिखत।

क – चन्दनं विषमिति विशङ्क्य पश्यति।

ख – 1. दिशि दिशि किरति सजलकणजालम्।
नयननलिनमिव विगलितनालम्।।

2. सरसमसृणमपि मलयजपङ्कम्।
पश्यति विषमिव वपुषि सशङ्कम्।।

9. उदाहरणानुसारं विश्लेषयत।

उदा : तापो ऽपि = तापः + अपि।

1. कन्दर्पो ऽपि = ________ + ________ ।

उदा : कापि = का + अपि।

2. सापि = ________ + ________ ।

10. उदाहरणानुसारं परिवर्तयत।

उदाः हरिकृष्णः गायति - हरिकृष्णः अगायत्।

1. सीता नृत्यति – ________ ।
2. सुरेशः क्रीडति – ________ ।

11-14 निर्देशानुसारं त्रयाणां प्रश्नानाम् उत्तरं लिखत। (3x3=9)

11. क्त्वान्त - लयबन्त – तुमुन्नन्तपदानि चित्वा लिखत।

अस्य दयनीयाम् अवस्थां विचिन्त्य कथमेतं त्यक्त्वा गन्तुं शक्नुमः?

12. उदाहरणानुसारं वाक्यद्वयं योजयत।

उदाः विद्यालयं गच्छति । पाठं पठति।

विद्यालयं गत्वा पाठं पठति।

1. स्नानं करोति । ईश्वरं वन्दते।

________ ।

2. आसन्दे उपविशति । ओदनं भक्षयति।

________ ।

3. धण्टानादं श्रुणोति। कक्ष्याम् आगच्छति।

________ ।

13. संस्कृतभाषायाम् अनुवदत।

1. ഭാരതം എന്റെ രാജ്യമാണ്.
2. കേരളം മനോഹരമാണ്
3. ഞാൻ വിദ്യാലയത്തിൽ പോകുന്നു.

14. सम्भाषणांशान् पूरयत।

माता	-	पुत्रि शीरिके!
शारिका	-	________ ।
माता	-	कुतः त्वं भीता इव दृश्यते?
शारिका	-	________ ।
माता	-	लुब्धक इति! कः सर्वान् अरक्षत्?
शारिका	-	________ ।
माता	-	वृक्षराजं सधन्यवादं प्रणमामः।।

15-17 प्रश्नानां निर्देशानुसारं उत्तरं लिखत।। प्रत्येकं चत्वारः अङ्काः।।
15-17 വരെയുള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്ക് നിർദ്ദേശം അനുസരിച്ച് ഉത്തരം എഴുതുക 4 സ്കോർ വീതം. (3x4=12)

15. श्लोकं पठित्वा गद्यक्रमं लिखत।

आत्मना बलवानेष ज्ञानपूर्णश्च बालकः।
अवर्धत समं पित्रोरद्भुतानन्दशान्तिभिः।।

गद्यक्रमं :- आत्मना एष ------ बलवान् ------ पित्रोः ------ समं -------।

16. इष्टतमं गीतं चित्वा आस्वादनटीकां लिखत।

1. स्तनविनिहितमपि हारमुदारम्।
   सा मनुते कृशतनुरिव भारम्।।

2. त्यजति न पाणितलेन कपोलम्।
   बालशशिनमिव सायमलोलम्।

17. यथोचितं योजयत।

मुनिः	-	सालारं
शारिका	-	हरिणी
राधा	-	शुकः
वृद्धसदनं	-	जोसफ्।

18-20 प्रश्नानां निर्देशानुसारम् उत्तरं लिखत। पञ्च अङ्काः। **(3x5=15)**

18. प्रस्तुतानि अप्रस्तुतानि च योजयत।

आवासः	-	श्वसितेन
प्रियसखीमाला	-	हरिणी
तापः	-	कामदेवः
राधा	-	जालायते
कन्दर्पः	-	विपिनायते।

19. आशयं लिखत।

मुनिना तेन नीतो ऽसौ ताबोरद्रेरधित्यकाम्।
अशेत स्थण्डिले पश्यन् रम्याः प्रकृतिसम्पदः।।

20. कथास्तम्भान् क्रमीकुरुत।

- वृक्षः सम्पुष्टः अभवत्।
- एका शारिका वृक्षं त्यक्त्वा गन्तुम् अशक्ता।
- व्याधः शरेण वृक्षः विद्धः विषबाधितः च।
- शुष्कं वृक्षं त्यक्त्वा सर्वे गतवन्तः।
- तापसी शारिकाम् अनुगृह्णाति ।

21-24 प्रश्नानां निर्देशानुसारम् उत्तरं लिखत। प्रत्येकं षट् आङ्काः।
21-24 വരെയുള്ള ചോദ്യങ്ങൾക്ക് നിർദ്ദേശം അനുസരിച്ച് ഉത്തരം എഴുതുക 6 സ്കോർ വീതം. **(4x6=24)**

21. प्रादेशिकभाषया अनुवदत।

पुत्रः स्नुषा च कार्यालयात् सोपानमार्गेण बहिरागच्छति । पुत्रः अग्रे, पत्नी पृष्ठतः च। पुत्रः चिन्तामग्नः देहलीनः अवरोहति।

22. संगृह्य लिखत।

प्रातः निर्झयाः कलरवं श्रुत्वा, शाखामृगाणां लाङ्गूलान्दोलनं च दृष्टवा, शाखायां मन्दं मन्दं आन्दोलयन्ती अहं व्याधस्य लक्ष्यमभवम्। वृक्षस्य अधः कोटरवासी कश्चन सर्पः व्याधस्य पादयोरन्तरेण झटिति असरत्। विगलितलक्ष्यस्य व्याधस्य शरेण वृक्षः विद्धः। यद्यपि अहं रक्षिता, तथापि विषबाधितः अयं वृक्षः क्रमेण नाशोन्मुखोऽभवत्। एतं वृक्षं त्यक्त्वा मम बान्धवाः पक्षिणश्च सर्वे गताः। किन्तु अहं कुत्रापि न गच्छामि।

23. प्रदन्तस्य आशयस्य समानार्थकं श्लोकं चित्वा लिखत।

	क	ख
1.	चिन्तानिमग्नं शीघ्रग्राहिणं बालकं येशुदेवं पश्यन् पिता जोसफ् तद्वृत्तान्तं भार्या कथितवान्।	यहूदबालकैरन्यैः क्वापि क्रीडारतस्तथा। क्वापि चिन्तापरः सर्वैः अलक्ष्यत स बालकः।।
2.	तक्षकः जोसफ् महाभागः यहूदवंशानाम् आचारमार्गेण येशुदेवं नेतुं यहूदवेदसंबन्धान् लेखान् तं शिक्षयामास ।	दृष्ट्वा चिन्तारतं क्षिप्र- ग्राहिणं बालकं मुनिः। प्रियामाचष्ट तद्वृत्तं सा तु मौनमधारयत्।।
3.	येशुः कुत्रापि यहुदवंशीयैः बालैः साकं क्रीडातत्परः केषुचिदवसरेषु चिन्तामग्नः च भूत्वा बाल्यकालम् अनयत्।	यहूदसमुदाचारवर्त्मना तं कुमारकम्। नेतुं बैदिककेखान्स तक्षकस्तमशिक्षयत्।।

24. खण्डिकां पठित्वा प्रदत्तेषु प्रश्नवाचकशब्देषु त्रीणि उपयुज्य प्रश्नवाक्यानि लिखत।

(कुत्र?, कः?, केन?, का?)

रोसी मुखात् उपनेत्रम् अपसार्य पुनःस्थापयति। पुत्रः कार् याने उपविशति। चिन्ताकुले नेत्रे दर्पणे दृश्यते। रोस्याः शब्दं प्रतिध्वनति खिन्नः पुत्रः उपनेत्रं अपसार्य करवस्त्रेण मुखं मार्जयति।

25-26 एकस्य उत्तरं लिखत। **(1x8=8)**

25. खण्डिकां पठित्वा पटकथां लिखत।

"तिष्ठत तत्रैव तिष्ठत। भवदीयं सर्वं प्रयच्छत। नो चेत् प्राणान् हरिष्याम्यहम्"। काननमध्यात् कर्णकठोरं गर्जनं श्रुत्वा सप्तर्षयः चकिताः अभवन्। झटिति तीक्ष्णं रक्तपङ्क्लिं खड्गं प्रसार्य भयङ्करः कश्चन निषादः तेषां पुरतः आपतत्। "सर्वमपि प्रयच्छत" सः उच्चैराक्रोशत्।

26. विरहातुरायाः राधिकायाः अवस्थाम् अधिकृत्य सूचनानुसारं टिप्पणीं लिखत।

सूचना : जयदेवः --------- गीतगोविन्दम् --------- सोपानसङ्गीतं -------- आवासः --------- विपिनायते --------- स्तनविनिहितं ---------

हरिरिति हरिरिति ।।

*****